

עין משפט
גזר מצוה

בט א מיי פ"ד מהל'
עבודת יוה"כ הלכה
א:
ב מיי פ"ב מהלכות
תמידין הלכה ין:
ג א מיי פ"ב מהל' עבודת
יוה"כ הלכה ה':
לא ד מיי שם פ"ד הלכה
א:
זב ה ו מיי שם פ"ב
הלכה ה':
לג ו מיי שם פ"ד הלכה
א:

תורה אור השלם

1. והנה הנהיגה על
הטמא ביום השלישי
וביום השביעי וחסאו
ביום השביעי וכן
בגזרי ורחץ בפנים וטהר
קצרב: במדבר יט יט
2. וכל אדם לא יתקח
באדה מועד בבאו לכפר
בקדש עד צאתו וכפר
בעדו ובעד ביתו ובעד
כל קדש ישראלי:
ויקרא טו ז

מוסף רש"י

טהור. שטרתי לך אף,
מכלל שהוא טמא.
לדבר אחר, מן טבול יום
שנמשך למחרת, דלי פ"ד
טהור ממש שלטום קרא
מיה ואנא ידענא דמנא
אסור כפרה דהא חטאת
קרייה רחמנא, אלמ דלי
טהור טהור כל דהוא,
ואשכחן טבול יום דמקרי
טהור, דמכריז ויקרא
(ד) ויחן גמיס וטהר
(ה) ויבטח ענן וכו' וכו' וכו'
(ו) דמסיק תעלא.
שועל מבי כרובא. מן
התמריס, שאיט מילא
משט אלמ אכנ כרגליו (נדח
(סו). פוק תני לביא.
דעטת הוא (סנהדרין סב.).
יבא זבאי ויכפר על
החייב. לפיכך ממוחה
ודיו לאשון עליו ועל ביתו
ולאחר ששטעט זכאי בדידי
ממוחה עליו ועל אשוי
(שבועות ד.)

רבינו הגנאל

ולא פליג ר' יהודה
ומכשיר באשה וטומטום.
ופוקין ביה דאמר מר כל
הפרשה כולה משמע
מוציא מיד משמע, דבר
כרוך הוא מה שפילו
בפסוק אחר הכשירו
בפסוק אחר. והנה הטהור
על הטמא טהור מכלל
שהוא טמא טמא לתרומה
בלבד. לימד על טבול יום
כשבר בפרה. פ"ד הטהור
מכל טומאה והוא שחט
עליו וטבל, ולא נשאר
עליו טמא אלא ששטעט
לאכילת תרומה, כדנתיב
בסיפוי ולקח אוזב וטבל
במים איש טהור, רבי
עקיבא אומר טהור למה
נאמר, עד שלא יאמר יש
לי בדין, ומה אם האוסף
האפר בעינו טהור, המזה
אל כל שכן, מה אמר תל'
טהור, שהוא טהור מכל
טומאה, ואיזה זה זה טבול
יום. מכריז כתיב ולקח אוזב
וטבל במים איש טהור
והוא על האהל וגו' והוא
הטהור על הטמא הור

מיעוט אחר מיטות, טהור ולא טבול יום טהור, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אפי' טבול יום, לימד שכל טהור שבפרה
טבול יום הוא. ר' יוחנן אומר שחטת פרה בור כשרה, ואע"ג דהני תנא קמיה פסולה, לא צאית ליה, ואפי' לרביה דאמר
שחוטת פרה בור פסולה (אלא אמר) לא צאית, [אלא אמר] לא מצונו שחוטת פסולה בור. בא לו אצל פרי שנייה בור. תנאי
דבי ר' ישמעאל כך מידת הדין נהוגת יבא זכאי ויכפר על החייב כו'. פי' על הרובד הרביעי, של היכל מבחוץ. ת"ר וכל
אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו,

המדבר המדבר המדבר לרבות טוב וגבוען שילה וזבית עולמים, וכן כפרק שני דטוה"ט [נו], א] בקרקע המשכן ארץ בן יהודה אומר לרבות טוב וגבוען שילה וזבית עולמים, ואילו בסוף פ"ק דחולין [כד, א] בשמעתא דליה פוסליה בשנים קאמר יוכל לשילה וזבית עולמים כו'
פ"ל לנבדו כו' משמע אי לאו מיעוטא הוה יליף שילה טוב וגבוען וזבית עולמים מחיל מועד, וכן בפ"ק דעירובין [ג, א] שלמים ששטחן קודם פמיחת לנתות היכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד, וקאמר התם דמקדש חוקרי משכן ומשכן חוקרי מקדש ולא תיכר
קרא לרגליו כל הני. ואומר רבינו דהכי נמי בפ"ק דחולין יש שם הכנה פסוקים שהיו מרבים שילה וזבית עולמים דומיא דמשכן אי לאו קרא התם דממעטין להו, והיה לרשע עירובין נמי יש בפסוק הכנה פתח אהל מועד כמבי דמרגיזי שילה וזבית עולמים, וזכאה למימר
לגוס דרשא אלטרין. ואני שמעתי בשם ה"ר חיים דכל היכל שהנבד אינו תלוי בקדושת מקום כגון בפ"ק דחולין שאין שם אלא שיר ופמיחת לנתות ועילתם והיהו דעירובין דמיייר בפמיחת לנתות היכל ואין העטם תלוי בקדושה נפקא לן שפיר

כזותא טפי להכשיר ואם כן כמתניתין גזי פסול הוה ליה למיתני
אפי' בשעת טבילה ונראה לי דלג קשיא דהא דפסולין היכל דהאשה
אחזה בידו היינו משום דהוי כאלו האשה עשתה אותו והא דלא הוי
פשוט טפי לפסול אשה בטבילה מזהאזה דקרא דממעטין מיניה

ולא פליג רבי יהודה אמר אביי כיון דאמר
מר משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא
פליג ויהוה הטהור על הטמא טהור מכלל
שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר
בפרה אמר ר' אסי כי הווי בה ר' יוחנן וריש
לקיש בפרה א לא מסקי מינה אלא כמאי
דמסיק תעלא מבי כרובא אלא אמרי משמע
מוציא מיד משמע ומשמע ממילא א תני תנא
קמיה דר' יוחנן כל השחוטות כשירות בור
חוץ משל פרה אמר ליה ר' יוחנן פוק תני
לברא לא מצינו שחוטת בור פסולה ור'
יוחנן לא מיבעיא לתנא דלא ציית אלא
אפי' לרביה לא ציית דאמר ר' יוחנן משום
ר"ש בן יהוצדק שחוטת פרה בור פסולה
ואני אומר כשירה לא מצינו שחוטת שפסולה
בור: בא לו אצל פרו שניה: מ"ש בוידוי
ראשון דלא אמר ובני אהרן עם קדושך
ומ"ש בוידוי שני דאמר ובני אהרן עם קדושך
תנא דבי ר' ישמעאל כך היא מדת הדין
נותנת מוטב יבא זכאי ויכפר על החייב ואל
יבא חייב ויכפר על החייב: מתני' אשחטו
וקבל במזרק את דמו ונותנו למי שהוא
ממרס בו על הרובד הרביעי שבהיכל כדי
שלא יקרוש ג נטל מחתה ועלה לראש
המזבח ופנה גחלים איךך ואילך והותה מן
המעוכלות הפנימיות ויורד והניחה על הרובד
הרביעי שבקורה בכלל יום היה חותה בשל
כסף ומערה בתוך של זהב והיום חותה בשל
זהב ובה היה מכנים בכלל יום חותה בשל
ארבעת קבין ומערה מ) לתוך שלשת קבין
והיום חותה בשלשת קבין ובה היה מכנים
ר' יוסי אומר בכלל יום חותה בשל סאה
ומערה בתוך שלשת קבין והיום חותה
בשלשת קבין ובה היה מכנים בכלל יום
היתה כבודה והיום קלה בכלל יום היתה
ידה קצרה והיום ארוכה בכלל יום היתה
זהבה ויוק והיום אדום דברי רבי מנחם בכל
יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערבים
יהוים מוסיף מלא חפניו בכלל יום היתה
דקה והיום דקה מן הדקה בכלל יום כהנים
עולין במזרחו של כבש ויורדין במערבו
מ) והיום כ"ג עולה באמצע ויורד באמצע
ר' יהודה אומר לעולם כהן גדול עולה באמצע
ויורד באמצע בכלל יום כהן גדול מקדש ידיו
ורגליו מן הכיור והיום מן הקיתון של זהב ר'
יהודה אומר לעולם כ"ג מקדש ידיו ורגליו מן
הקיתון של זהב בכלל יום היו שם ארבע
מערכות והיום חמש דברי רבי מאיר רבי יוסי
אומר בכלל יום שלש והיום ארבע רבי
היום שלש: גמ' והכתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד אמר
רב יהודה תני ישל היכל תנו רבנן וכל אדם לא יהיה באהל מועד
יכול

כיון דאמר כו'. דלת על כרחך לא מנית למימר דהאי ב' דמשמע
ממילא הוא ועל כרחך פליגי: והוה הטהור. האי טהור יתירה הוא
דהא בטהור קאי: מכלל שהוא טמא. שיזא מכלל טומאה: כי הווי.
כי מדקדקי: לא מסקי מיניה. כלומר לא היו מעלין ממוכה דבר חידוש
להיות יכולין לאחוז בשטיפה להשוות
שיהא מקראותיה כולם מויליאים זה
מיד זה או כולם מתקיימים זה אחר
זה: כמה דמסיק תעלא מבי כרובא.
כמה שמעלה השועל כרגליו כשדורס
על שדה ניר: מדת הדין נוסתא.
כלומר כך יפה לומר שאחר שהמדה
על עצמו והיא זכאי ראוי לכפר על
אחרים: מתני' למי שהיה ממרס
כו. מיינס כו: שלא יקרוש. כשישהה
עד שתעשה עבודת הקטורת כמו
שקדורות כפרשה: על הרוכז
הרביעי. כל הרגלה עשויה שורות
שורות וטבלאות חזני שיש וכל שורה
ושורה קרויה רוכז וקא סלקא דעמיה
דעל שורה רביעית שמתחם היכל
ולפנים קאמר א) מחסה. גחלים
והיחם עד שיפון קטורת ויתן לתוך
הכף ואח"כ יכניס כף וממחה לפנים:
ככל יוס. כשחומה גחלים ממערה
שניה של קטורת להכניס על המזבח
הפנימי לקטורת שחית וערצית:
חוסה בשל כסף. מפרש טעמא בגמ' ב)
והיוס חוסה וכו'. טעמא דיוה"כ
כזולתו משום חולשא דכהן גדול:
והיוס ארוכה. כדי שימן ידו למטה
מזרועו ומהא זרועו מסייעתו: פרס.
חלי מנה: מוסיף מלא חפניו.
שמניס לפני ולפנים לזד מפרס
שחית ושל ערצית הניתן על מזבח
הפנימי: והיוס דקה מן הדקה. זו
שהיה מכניס לפני ולפנים היה מחזיר
ערב יוה"כ למכתשת ושומקה דק:
ככל יוס כהניס. העולים למזבח
עולים בשפת מזרחו של כבש שהמזרח
הוא לימין העולה שחרי פניו לנפון
כשעולה כבש שהוא זדרוס ויוון
דכל תחילת פינתיו לימין און נאה
שיהא מקיף שלא לזוך ורוחב הכבש
שש עשרה אמה עולה כמזרח ומקיף
את המזבח לעבודתו ויורד לזד שמאל
בשפת מערב: והיוס. כהן גדול
מראה כבודו וחיבתו של ישראל שהוא
שלושן ועושה עצמו כגון צית ואם צא
לעלות למזבח להקיף כגון למתן דמים
תמידין ומוספין ואילו ואל העם מקיף
את כל הכבש לזוך ושלא לזוך:
ארכע מערכות כו'. מפרש בגמ' א)
גמ' והא כתיב וכל אדם וגו'. ומקמינן
לה לקמן בשמעתין בשעת הקטורת
ואת אמרת ממרס כו על הרוכז
רביעי שבהיכל. תני של היכל.
כשיזא מן ההיכל לעורה מונה אהו
הרוכזין והוי האי רביעי להיכל:
יכול

כיון שלא נשטח הפך ולא נגמרה כפרתו עדיין, אבל כשעיר המשתלה און להוכיח הכניס כיון שנשטח
מכפר זה עוד עליהם מלאי שנה מכל שעירי משלמות שכלל [השנה].
שייך לעמוד בהא

שייך ובי' עוסימם מנין כו'. הקשה רבינו דהכא משמע דלרין קראי לטוהו וכן כפרק שני דשעו"ט [נו], ב] גבי נכנס למקדש
בטומאה לא יליפין מקדש ממשך ומניין קרא לתרווייהו, וכן לקמן כפרק היליאו לו [ג, א] גבי און לי אלא עיקר מעלה ששן, מעלה
עשן מנין פ"ל וכו'. און לי אלא אהל מועד שנמנע שילה וזבית עולמים מנין פ"ל וכו', וכן לקמן כפרק שני דעירובין [ג, א] [ג]
שייך לעמוד בהא

א] וינמות עב. זכחים ח'
ג] נדה סה: א. א] דשעו"ט
ד. לקמן מז. זכחים
ד. תמירי כח: ט. ט] נע'
מוס' זכחים סד. ד"ה מן
וכי' דכחו ללא גרס הכא
מן המאובלות הפנימיות
עמ"י: ו] וגיר' ירושל'
ורמז'ם והיוס עולים
באמצע ויורדיס באמצע
וכי' גיר' גמר' לקמן
מה. כפיסקא והיוס וכו':
א] ופי' מוספות לקמן מד:
ד"ה והיוס, ח] א] לקמן
מד: ג] א] לקמן מה,
א] ופי' דה"ה, ח] א] להכשיר
עבול יוס כ"ה שם עולמות
במז' ומיז' פ"ג דפיה
מ"ז ד"ה במעריבין:

גליון הש"ס

גמרא פוק תני לביא.
שנת דף קו ע"א עירובין
דף ט ע"א ביה דף יב
ע"ב:

הגהות הב"ח

א] מתני' בשל ארבעת
קבין ומערה בתוך של
שלשת קבין והיוס חותה
בשל שלשת קבין פ"ל
וקן כפמון: ג] שם
וירדין כמערה והיוס
באמצע ויורד
באמצע ח"מ וי"ב ס"א
והיוס עולין באמצע
ויורדיס באמצע על הוא
כמערה: א] רש"י ד"ה
על הרוכז כו' ולפנים
קאמר פ"ד וכו' מ"ד
וחותה את הגחלים
והיחם:

הגהות הגר"א

א] תוב' ד"ה ולא.
מכשר. מחתק וי"ב פוסק
ח"ו] המוספין ושמה
הקטורה כו' ועי' בא"ר
פ"ב דפיה ממני ח':

הגהות מהר"ב

א] נמי תני מנא קמיה דר'
ויחון כל השעו"ט שבת
בור מיי פ"א מהל' ספ"מ
הלכה ב: ב] רש"י ד"ה
כיון דלמני וכו' נמשמע
ממילא הוא. ג"כ דל"כ
לשוקן מיי ומ"ש רש"י
דכדור הקודם סוף ע"א:

תוס' ישנים

אמר ע"ז טבול יום
שכשר בפרה. כפרק שני
דזבחים [ג] מפרש שחטת
לא אמרינן מוסקר כפורים
דוקא. בא לו אצל פרו
שניה כו' עד אני וביתי
ובני אהרן כו'. [מתנה]
למה לרין לומר כאן אמ
ובתי כיון שאמרו בדידי
קמא, וכי מיחא כיון שגב
בשבל ההכניס ית לכלול
עצמו עמהם, והא לקמן
א"כ גבי שיער המשתלה
הכניס ואפילו הכי אינו
מוכר בדידי עליו אלא
שפאל. ושמה כיון שמתורה
כבר על פה עומטין
מוכר עצמו פסע שיעת עליו ואם